

Yttrande från Europeiska regionkommittén – En ny europeisk agenda för innovation

(2023/C 79/09)

Föredragande:	Markku MARKKULA (FI-EPP), ordförande, landskapsstyrelsen, Nylands förbund
Referensdokument:	Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – En ny europeisk agenda för innovation COM(2022) 332 final

POLITISKA REKOMMENDATIONER

EUROPEISKA REGIONKOMMITTENS STÅNDPUNKT

Varför är den av avgörande betydelse? Innovationsagendan kan bidra till att påskynda omställningen

1. Europeiska regionkommittén (ReK) välkomnar den nya europeiska agendan för innovation, som ska främja innovativt tänkande och stimulera åtgärder för innovation med målet att Europa ska vara ledande när det gäller vetenskap, industribas, blomstrande ekosystem för uppstartsföretag, förutsättningar för innovation samt talangbas. EU:s ambitiösa innovationspolitiska mål kan uppnås genom att man undviker fragmentering och genom att man samordnar kraftfulla åtgärder genom effektivt samarbete mellan näringslivet, den akademiska världen, sociala initiativ och de regionala och lokala förvaltningarna på lokal, regional och mellanregional nivå, för att ta itu med de samhällsutmaningar som klimatförändringarna medför, behovet av ökad resiliens mot hälsohot och den digitala omvandlingen, för att nämna några få.
2. Detta meddelande borde dock ha föreslagit nya områden och en mer djupgående syn på innovation i EU:s politik. Mot bakgrund av de många utmaningarna (globalisering, miljö, hälsa, en åldrande befolkning, avfolkning av stora delar av landsbygden och fred/krig) bör kommissionen dra lärdom av dessa kriser, tänka utanför ramarna och bland annat inleda en debatt om vilken typ av innovation som skulle krävas för ett resilient europeiskt samhälle. Behovet av ett ökat fokus på samhällseliga och sociala innovationer är särskilt påtagligt, både sådana som är direkt kopplade till de utmaningar som nämns ovan och en rad andra, t.ex. sysselsättning, särskilt för unga.
3. ReK föreslår att kommissionen utan dröjsmål kompletterar den nya europeiska agendan för innovation med åtgärder som är inriktade på samhällseliga, sociala och energirelaterade frågor och integrerar dessa åtgärder för att påskynda samhällsomvandlingarna i riktning mot hållbar tillväxt.
4. De politiska åtgärderna måste inbegripa tydliga mål för att två innovationsklyftor ska kunna överbryggas: dels ligger Europa långt efter de globala ledarna – USA och Asien – inom flera innovationspolitiska områden, dels beaktas inte den avgörande betydelsen av innovationsförmåga i tillräcklig utsträckning i många regioner inom EU, där de regioner som presterar bäst är upp till nio gånger mer innovativa än de som presterar sämst. ReK påminner om att inte alla regioner har samma tekniska, mänskliga och ekonomiska förutsättningar att förbättra sina innovationsresultat.
5. Genomförandet av den nya innovationsagendan kräver mer radikala åtgärder än vad EU normalt antar inom ramen för sina EU-omfattande politiska initiativ, och innovationsprocesserna måste vara mer systemiska och mer risktagande. Målet måste vara tydligt, realistiskt, utmanande och mätbart för att fördubbla effekterna och halvera genomströmningstiden.
6. Innovationsagendan måste vara en kritisk signal för hela EU att vidta verkningsfulla konkreta åtgärder – både omedelbara och långsiktiga – för att ta itu med innovationsklyftorna och främja lokala och regionala platsbaserade innovationsekosystem.

7. Kommittén håller med kommissionen om att den nya vågen av innovation – teknikintensiv innovation – har sin grund i spetsvetenskap, teknik och ingenjörsvetenskap, ofta kombinerar framsteg inom de fysiska, biologiska och digitala områdena och kan erbjuda omvälvande lösningar som svar på de globala utmaningarna. ReK betonar att syftet med denna nya våg måste vara att påskynda tvärvetenskapliga processer för gemensamt skapande som ökar de samhälleliga ⁽¹⁾ och sociala ⁽²⁾ innovationerna i syfte att förbättra individernas och samhällenas välfärd och välbefinnande, och att dessa åtgärder kommer att ta ordentlig hänsyn till de mänskliga aspekterna så att Europa får ut mer av utvecklingen av en universell entreprenöriell ledarskapsanda.

8. Vi välkomnar erkännandet av pilotåtgärden partnerskap för regional innovation och, mer specifikt, erkännandet av dess roll när det gäller att främja sammankopplade regionala innovationsknutpunkter för teknikintensiva lösningar, som är sammanlänkade mellan regionerna, och interregionala innovationsinvesteringar.

9. ReK beklagar att kommissionen har missat möjligheten att lyfta fram behovet av en stark koppling mellan lokala innovationsekosystem och det europeiska forskningsområdet via forskningsområdets nav ⁽³⁾.

10. Kommissionen och EU-medlemsstaterna uppmanas att intensifiera inrättandet av sådana nav som ett led i handlingsplanen för det europeiska forskningsområdet, för att se till att partnerskap och åtgärder inom forskning, utveckling och innovation uppgraderas till prioriterade områden på de lokala och regionala politiska ledarnas dagordning.

Varför är EU:s innovationer och ledarskap inom teknikintensiva lösningar viktigare än någonsin?

11. Kommittén framhåller Europas potential att bli en global innovationsledare på följande områden: förnybar energi, koldioxidsnål vätgas, batterier, digital teknik, drönare och artificiell intelligens (AI), högpresterande datorsystem, design och tillverkning av halvledare, gemensamma industriresurser, hälsa och livsmedel, innovationsupphandling samt samarbete mellan näringsliv och universitet via EU-program. Vi påpekar också att EU:s företag är världsledande när det gäller gröna patent med högt värde och gröna patent i energiintensiva industrier. Dessutom produceras en femtedel av alla globala vetenskapliga publikationer av högsta kvalitet i EU. För att man ska kunna bli världsledande inom affärer samt forskning, utveckling och innovation måste dock många ambitiösa politiska instrument genomföras fullt ut.

12. Framgång kan enbart uppnås genom sammanlänkade lokala/regionala åtgärder. ReK betonar att Europa fortfarande släpar efter USA och Kina när det gäller finansiering av hela innovationsprocessen. De privata investeringarna ökar snabbare än på andra håll, men de europeiska riskkapitalisterna är fortfarande relativt riskvilliga när det gäller att göra betydande investeringar jämfört med dem i USA och Kina.

13. Man bör dra lärdom av de tolv tidigare innovationsagendor som EU haft under de senaste årtiondena, och som inte i tillräcklig utsträckning förändrat innovationsmönstret vad gäller

— att övergå till en målorienterad kreativitets- och innovationskultur,

— att gå från relativt slutna kluster till verkligt öppna innovationsekosystem,

— att utveckla en entreprenöriell ledarskapsanda,

— att främja särskilda program med början i skolan och med särskilt fokus på kvinnor och flickor,

— att fortsätta att fokusera på uppstarts företag på bekostnad av expanderande företag och tillväxtföretag,

⁽¹⁾ PRI Playbook, "Need for societal transformations and use of societal innovation as one of the instruments".

⁽²⁾ OECD:s definition av social innovation (<https://www.oecd.org/regional/leed/social-innovation.htm>).

⁽³⁾ Man bör komma ihåg att Europeiska rådet i november 2021 utarbetade 20 prioriterade åtgärder, varav man i en ("Bygga upp regionala och nationella FoU-ekosystem för att förbättra den regionala/nationella spetskompetensen och konkurrenskraften") fastställde behovet av att "[d]efiniera och testa nav inom det europeiska forskningsområdet för att möjliggöra framväxten av konkurrenskraftiga ekosystem inom FoU i hela EU, fylla territoriella luckor och säkerställa ett enklare flöde av kompetens och investeringar".

- att öka kunskapshanteringen, samordningen och synergierna mellan projekten,
- att samarbeta med lokala/regionala innovationsekosystem samt platsbaserade och tematiska ekosystem,
- att använda sig av riktmärkning av och benchlearning för god praxis och systemiska omvandlingskoncept på global nivå,
- att utbyta synergier och kunskap mellan EU-program och andra initiativ för att överbrygga innovationsklyftorna,
- att åstadkomma europeiska partnerskap, flernivåstyre och systemomvandling.

14. Kommunerna och regionerna uppmanas att anta en uppdragsstyrd strategi för att ta itu med kritiska samhällsutmaningar och för att fastställa sina uppdrag, såsom färdplaner och handlingsplaner för den gröna given på lokal nivå och digitalisering. Dessa bör beakta regionala strategier för smart specialisering och utnyttja både offentliga och privata finansieringsinstrument på EU-nivå samt på nationell, regional och lokal nivå. Ökade synergier mellan Eruf, programmet för ett digitalt Europa och Horisont-programmet är ett måste, särskilt för att stärka samarbetet mellan små och medelstora företag, universitet, teknikcentrum och innovations- och forskningsinstitut. Att stärka nätverket av europeiska digitala innovationsknutpunkter bidrar till att samordna de regionala innovationsekosystemen och inrätta europeiska korridorer och nätverk för globalt ledarskap.

15. Kommittén hänvisar till framgångsrika initiativ och bästa praxis från kommunernas och regionernas sida, bl.a. EU-kampanjer med ReK, såsom medborgardialoger, innovationsläger, Europeiska entreprenörsregioner och Vetenskapen möter regionerna, som har visat hur lokal integration bidrar till att inleda en utmaningsinriktad dialog med olika aktörers lokala nätverk i syfte att övervinna institutionella och tankesättsrelaterade hinder för att ta itu med samhällsutmaningar.

16. Kommittén påminner om att teknikintensiva lösningar syftar till samhälleliga framsteg, och tanken på social godtagbarhet och nytta måste beaktas. Detta förutsätter ökade offentliga och privata investeringar i forskning, utveckling och innovation som leder till teknikneutralitet och förebygger beroende av en enda teknik. Samhällsinnovation inbegriper problemlösningsförmåga och entreprenöriella aspekter när det gäller att ta itu med störningar för att skapa värde och undvika bakslag och negativa kostnader för samhället. Därför måste man när den nya innovationsagendan genomförs i högre grad uppmärksamma alla intressenter inom forskning, utveckling och innovation, inklusive medborgarna, och mer allmänt förhållandet mellan vetenskap och samhälle och de nödvändiga processerna för gemensam utformning.

17. Globala kunskapsnätverk och samarbetsbaserat lärande är avgörande, och därför kan och bör lokala aktörer som deltar i internationella nätverk, såsom forskare, företag och icke-statliga organisationer med globala förbindelser, bidra med relevant kunskap och potentiella lösningar utifrån det lokala sammanhanget.

18. Strategier för smart specialisering spelar en central roll när det gäller att stärka regionala innovationsekosystem i syfte att bättre stimulera hållbar ekonomisk tillväxt och lösa samhällsutmaningar på ett nedifrån och upp-riktat, samarbetsinriktat och kontextberoende sätt, med de bäst underbyggda lösningarna. ReK välkomnar insatser såsom nätverket Vanguard-initiativet för att skapa europeiska industriella värdekedjor på grundval av komplementaritet i strategier för smart specialisering.

19. Styrningen av innovation skulle gynnas av mångfald i lednings- och förvaltningsmönster när det gäller att utveckla beteende- och ledningsmetoder till stöd för omställningen till entreprenörstänkande och ett lärandesamhälle – som verkar för alla generationer och över alla gränser – som är ändamålsenligt i fråga om samdesign, samarbete, kunskapsutbyte och evidensbaserat beslutsfattande.

20. När tekniska lösningar på en samhällsutmaning får brett stöd och är väl beprövade, såsom när det gäller sammankoppling av den gröna och den digitala omställningen, har EU-nivån en avgörande roll att spela vad gäller att skapa förutsättningar för expansion, delning och standardisering, med fokus på syfte och genomslag, samtidigt som man undviker reglering som skulle leda till tekniska inlåsningar. Detta stöd kan utvecklas genom ökat medborgarengagemang med hjälp av olika kommunikationsverktyg.

21. Kommittén påminner om att det finns en ökande efterfrågan på att gemensamt skapa en särskild innovationspolitik inom regioner och industrisektorer, och att detta förutsätter snabbare framsteg inom teknikintensiva lösningar, sammankoppling av den gröna och den digitala omställningen samt målen för hållbar utveckling.

Innovationens karaktär: platsbaserad, strukturell och omvälvande, med fokus på inverkan

22. Kommittén bekräftar att den europeiska innovationspolitiken, tillsammans med den europeiska forskningspolitiken, måste säkerställa tillgången till vetenskap av hög kvalitet för att främja innovation och hjälpa samhället och företagen att möta och hantera de kriser och utmaningar som alla EU:s kommuner och regioner i dag står inför. Vi pekar på den fortsatta viktiga roll som EU:s regionala stöd via Eruf och Fonden för en rättvis omställning spelar. Medlemsstaternas regeringar och de lokala och regionala myndigheterna uppmanas att beakta kommissionens uttalande⁽⁴⁾ om att den rättsliga ram för 2021–2027 som styr sammanhållningspolitiska medel inom ramen för delad förvaltning och medel inom fonder med direkt förvaltning möjliggör stärkta synergier mellan Eruf och Horisont Europa.

23. Kommissionens och ReK:s gemensamma handlingsplan på området forskning, innovation, utbildning och närliggande politik med syftet att öka kunskapsflödena i hela Europa och det samarbetsinriktade lärandet inom beslutsfattandet erbjuder sätt att ge forskare, entreprenörer och det civila samhället möjlighet att konsolidera sina regionala forsknings- och innovationsekosystem och bli en integrerad del av ett alleuropeiskt spetskompetensnätverk.

24. EU-medlen från faciliteten för återhämtning och resiliens (som framför allt är avsedda för återhämtning och ekonomisk förnyelse efter covid-19) och Fonden för en rättvis omställning (som framför allt är avsedda att stödja kolregionerna och övriga områden som påverkas mest av omställningen till klimatneutralitet) kan ännu inte tillhandahålla sin fulla innovationsfrämjande effekt, framför allt eftersom förfarandena för att utnyttja medlen är mycket långsamma och omfattas av strikta EU-regler för statligt stöd.

25. Kommittén betonar de lokala och regionala myndigheternas och ReK:s roll vad gäller att ge medborgarna och deras demokratiskt valda företrädare möjlighet att påverka innovationens inriktning och syfte och utveckla lösningar som användarinnovatörer. I detta avseende är det viktigt att på alla sätt möjliggöra och stödja de lokala och regionala myndigheterna och se till att de är väl förberedda för att kunna stödja innovation på lokal nivå.

26. Man måste bättre koppla samman innovationsagendan och agendan för bättre lagstiftning genom att utnyttja de senaste rönen från ReK:s RegHub-nätverk beträffande offentlig upphandling⁽⁵⁾ och undanröjande av hinder för offentliga investeringar⁽⁶⁾, och genom att engagera aktörer för lokal och regional utveckling i sökandet efter innovativa regleringslösningar som främjar innovation. Här är en strategi för gemensamma industri- och samhällsresurser avgörande för att integrera båda agendorna.

27. När det gäller EU:s forskningspolitik, den politiska agendan för det europeiska forskningsområdet och det europeiska forskningsområdets forum efterlyser kommittén ett beslutsfattande som är mer öppet och som låter medborgarna bidra och delta aktivt, med fullt beaktande av bidraget från ReK och regionalt sammankopplade intressenter. Detta innebär att man måste fokusera mer på det offentliga värdet av vetenskap och innovation när man väljer ut de utmaningar som EU ska ta itu med, samtidigt som man stärker det stöd från allmänheten som krävs för vidare utveckling och genomförande.

Särskilda synpunkter på de fem flaggskeppsområdena

Flaggskeppsinitiativet för finansiering för teknikintensiva expanderande företag

28. De flesta europeiska länder har en fungerande finansmarknad som bygger på nationella statsstödda riskkapitalmarknader, och Europeiska innovationsrådets föreslagna EIC-fond, som ska tillhandahålla offentliga bidrag och tålmodiga kapitalinvesteringar, bör tillföra ett mervärde till marknaden och undvika att störa den befintliga marknaden.

⁽⁴⁾ Bryssel, 5.7.2022, C(2022) 4747 final, "Annex to the Communication to the Commission – Approval of the content of a draft Commission Notice on the synergies between ERDF programmes and Horizon Europe".

⁽⁵⁾ <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/report-consultation-01-public-procurement.pdf>.

⁽⁶⁾ <https://cor.europa.eu/en/engage/Documents/RegHub/RegHub%20report%20on%2021%20century%20rules.pdf>.

29. ReK betonar att det behövs finansiering till initiativ som skapar gynnsamma förutsättningar för att nya och innovativa teknikbaserade företag ska kunna fortsätta sin verksamhet på hemorten genom att utnyttja samverkans effekter och utveckla ytterligare komplementaritet med andra lokala aktörer, såsom forskningsorganisationer och andra företag.

30. Kommittén anser att mer robusta kopplingar mellan forskning och innovation bör inbegripa effektiv spridning av resultat från projekt som genomförs inom ramen för forskningsprogrammet Horisont – med särskilt fokus på deras värde för att förbättra de regionala innovationsekosystemen och kunskapstriangeln (forskning, utbildning och innovation) och på vardagslivet i kommuner och regioner och för medborgarna, särskilt när det gäller sysselsättning och välbefinnande. ReK betonar behovet av att på ett effektivt sätt sprida resultaten av forskningsprojekten inom Horisont via institutionernas portaler för öppna data.

31. EIC och dess portfölj är inte välkända bland industrier, uppstarts företag, expanderande företag och små och medelstora företag i Europa. Tillgången till dess tjänster bör vara enklare, och de bör vara lättare att använda.

32. EIC-fondens roll bör vara att fungera som katalysator, med en lång men begränsad tidshorisont, och framgångsrika utvägar bör uppnås genom börsintroduktioner.

33. Fokus bör ligga på nya företag och ekosystem som kräver mycket stora investeringar med lång tidshorisont, såsom elbilsbatterier, vätgas och halvledare, som tenderar att inte locka direkt privat finansiering tillräckligt tidigt. Omställningsfrämjande investeringar kräver "tålmodig" offentlig finansiering i motsats till privata investeringar, som främst driver på "marknadsbaserad" innovation.

34. "Kreativa spänningar" och "kreativ förstörelse" är effektiva sätt att uppfinna något anmärkningsvärt nytt – genom gemensamt skapande av potentiella banbrytande initiativ. Detta förutsätter en partiell användning av EU-medel för att behålla, locka till sig och omorganisera talanger och resurser från högkvalitativa marknadssekonomiska initiativ som har hanterat liknande utmaningar med hjälp av erfarna långvariga företagsinriktade och/eller offentlig-privata partnerskap.

35. Kommittén påminner om att Europa måste påskynda hela innovationsprocessen på fältet på grundval av granskning av kreativa idéer, experiment, testning, prototyputveckling, benchlearning och expansion. Kommissionen bör visa sin innovationsförmåga genom att skapa nya former för finansiering av lokal verksamhet som uppvisar en inneboende global potential i inledningskedet. Dessa EU-finansieringssystem skulle uppmuntra till nationell och regional genomförbarhetsfinansiering, inbegripet aktiv användning av sammanhållningsmedel.

36. Kommissionen uppmanas att ta ledningen och ta itu med det största strukturella problemet på aktiemarknaden genom att ge börsnoterade företag möjlighet att emittera nya aktier och sälja dessa på marknaden utan en betungande process för aktieemission.

37. Kommittén betonar att även om en innovationsagendas eventuella framgång beror på den kontinuerliga kapaciteten att ersätta gamla produkter och tjänster med nya, bör dess omvälvande effekter hanteras genom gemensam design och utformning för att säkerställa en varaktig acceptans, även med deltagande av lokala och regionala aktörer.

Flaggskeppsinitiativet för att möjliggöra teknikintensiv innovation genom experimentutrymmen och offentlig upphandling

38. ReK betonar vikten av processen för öppen upptäckt och hänvisar till en samling forskning och beprövade metoder för att samordna och hantera samarbets- och experimentprocesser på flera nivåer vid radikala systemomvandlingar. Kommittén är medveten om behovet av att förbättra yrkesskickligheten och arbetsplatserna så att de blir lärandemiljöer som ger upphov till genomförbara idéer genom att skapa gynnsamma förutsättningar för förtroende och experimentlusta i gemensamma projekt med godkända visioner, mål, strategier och handlingsplaner.

39. I en strategi som bygger på samarbete på flera nivåer bör i de flesta fall lösningar på lokala problem utvecklas gemensamt med alla quadruple helix-intressenter på ett sammanlänkat sätt i verkliga miljöer. Denna utveckling kommer att leda till snabb inlärning, uppskalning och snabba korrigeringar på innovationsvägen, medan vissa delar av samordningen

och övervakningen äger rum inom transregionala nätverk. Syftet är att förstå "vad som är möjligt" och utöka förväntningarna på vad som är möjligt till att inkludera att "göra det omöjliga möjligt", och därefter att jämföra alternativa metoder och att utvärdera och lära sig om framgångsrika och misslyckade experimentvägar samt att uppmuntra spridning och utnyttjande av innovation utanför dess ursprungliga sammanhang.

40. Kommittén upprepar att för att politiken ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt är en korrekt övervakning och uppföljning av innovation avgörande. ReK påminner ⁽⁷⁾ om användningen och vidareutvecklingen av den regionala resultattavlan för innovation för regionala platsbaserade strategier. Detta är ett viktigt verktyg för att jämföra förändringar i den regionala innovationspolitikens resultat och organisera benchlearning mellan regioner för att på så sätt förbättra de regionala innovationsekosystemen och den smarta specialiseringen.

41. Storskaliga experiment kräver europeiska partnerskap inom ramen för Horisont Europa, användning av innovativ offentlig upphandling och stöd från EIC under hela innovationscykeln – från de tidiga forskningsfaserna till koncepttester, tekniköverföring samt finansiering och expansion av experiment, företag och uppstartsföretag – för att man, som en inspirationskälla, ska kunna lyckas med viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse och vätgasdalar.

Flaggskeppsinitiativet för att påskynda och förstärka innovation i de europeiska innovationsekosystemen och minska innovationsklyftan i EU

42. De regionala knutpunkterna för innovation bör, tillsammans med ledande lärosäten, bli viktiga katalysatorer för samhällelig och industriell omvandling och ge regioner med liknande specialiseringsområden möjlighet att samarbeta och driva gemensamma innovationsprojekt. I detta sammanhang kommer det att krävas ett omfattande, samordnat och decentraliserat system för övervakning och utvärdering av programmen.

43. Vad gäller uppnåendet av de fastställda målen kommer Horisont Europa (100 miljoner euro) och instrumentet för interregionala innovationsinvesteringar (I3) (70 miljoner euro) inom Eruf endast att tillhandahålla tillräckliga resurser för den ursprungliga ramen, som måste stödjas med avsevärt mer omfattande insatser och efterföljande finansiering. ReK uppmanar kommissionen att utveckla effektiva synergier mellan dessa finansieringsflöden genom att bygga vidare på initiativ såsom partnerskapen för regional innovation och nätverket av europeiska digitala innovationsknutpunkter.

44. ReK välkomnar kommissionens träffsäkra åtgärder för att främja den regionala dimensionen i EU:s politik och regionala innovationsekosystem som en nyckel till att stärka Europas konkurrenskraft och uppnå strategiskt oberoende för smart och hållbar tillväxt inom EU. ReK påpekar att lärosäten är kärnan i regionala innovationsekosystem med en stark kultur av uppstartsföretag och affärsverksamhet. Alla lärosäten, särskilt yrkeshögskolor och andra liknande högre utbildningsanstalter som arbetar med att utveckla praktisk kunskap, måste stärka sin roll som aktiva drivkrafter för innovation i regionerna, säkerställa utbildning av välbehövliga yrkesutövare, locka nya talanger från fältet och göra det möjligt att överföra viktiga tekniska innovationer till den lokala ekonomin.

45. Kommittén framhåller den viktiga roll som yrkesutbildning, med fokus på utbildning av tekniker och andra praktiskt inriktade yrkesutövare, spelar för genomförandet av denna innovationsagenda.

46. Kommittén framhåller den grundläggande utmaningen med den europeiska agendan för teknikintensiv innovation, som inte omfattar tillräckliga incitament, erfarenheter och resurser för att kunna engagera intressenterna i en systemomställning. Vi behöver också incitament för en omställning vid de mest framstående lärosätena från "publicera eller försvinna" till ett större fokus på hur man kan ta itu med brådskande stora samhällsutmaningar och stödja teknikintensiv innovation och global tekniköverföring i samarbete med industrin.

47. Lärosätena måste tillsammans med de andra quadruple helix-aktörerna utveckla roller och ansvarsområden som professionella samordnare av lokala ekosystem där forskare, studerande och företag tillsammans experimenterar och testar ny teknik i den nya entreprenörs- och innovationskulturen.

⁽⁷⁾ CdR 517/2020.

48. Kommittén upprepar vikten av att rikta in sig på och finansiera initiativ för att överbrygga de två innovationsklyftorna i syfte att underlätta globalt samordnade flerpartspartnerskap på spetsnivå och öppen tillgång till dessa även för partner från länder och regioner med sämre resultat. Dessa är avgörande för att skapa ett mer robust och sammanhållet innovationsekosystem i EU.

49. Kommittén upprepar att det europeiska forskningsområdets nav, som sammanför beslutsfattare och aktörer inom forskning, utveckling och innovation, är ett idealiskt instrument för att fullt ut erkänna fördelarna med en platsbaserad strategi för vetenskap och innovation när det gäller att gemensamt skapa nya lösningar för att ta itu med de nuvarande kriserna i en regional nedifrån och upp-strategi.

50. ReK rekommenderar åtgärder genom Enterprise Europe Network när det gäller internationell tekniköverföring och tekniskt samarbete inom forskning, utveckling och innovation.

Flaggskeppsinitiativet för att främja, locka och behålla tekniska talanger

51. Kommittén efterlyser en särskild handlingsplan med incitament och tillräcklig finansiering för att uppmuntra lärosätena att spela en aktiv roll när det gäller att lösa stora samhällsutmaningar, främja europeisk teknikintensiv innovation, industriellt samarbete och integration samt utbilda de talanger som behövs i Europa.

52. ReK framhåller lärosätenas och särskilt de studerandes roll som katalysatorer mellan uppstarts företag och vetenskapligt tänkande och partnerskap mellan universitet och näringsliv när det gäller att stödja teknikintensiv innovation och tekniköverföring. Lärosätena bör bli drivkrafterna bakom den strukturförändring som krävs för att påskynda teknikintensiv innovation i syfte att skapa och behålla talang i Europa. I detta avseende kan teknikcentrum spela en viktig förmedlande och möjliggörande roll.

53. De mest framstående lärosätena bör, som i USA, föregå med gott exempel för andra när det gäller att ställa om tänkandet till ett samhälle som värdesätter entreprenörskap, uppstarts företag och tillväxtföretag, samarbete mellan universitet och näringsliv, teknikintensiva lösningar och hantering av samhällsutmaningar.

54. Kommittén framhåller på nytt att Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT), dess kunskaps- och innovationsgrupper (KI-grupper) och deras portföljer ännu inte är välkända bland kommuner, regioner, studerande, medborgare och den akademiska världen i Europa.

Flaggskeppsinitiativet för att förbättra verktygen för beslutsfattande

55. Man bör fördjupa förståelsen av innovationens föränderliga karaktär i det lokala och regionala beslutsfattandet genom initiativet partnerskap för regional innovation och samarbetet mellan JRC, GD Forskning och innovation, GD Inre marknaden, industri, entreprenörskap samt små och medelstora företag, GD Regional- och stadspolitik och ReK. Detta bör göras i samarbete med de områden som deltar i ReK:s och JRC:s pilotåtgärd partnerskap för regional innovation samt med erfarna Europaomfattande innovationsinriktade nätverk såsom Earto, Errin och ENOLL.

56. Detta flaggskeppsinitiativ omfattar åtgärds punkter som är mycket relevanta för regioner och kommuner. ReK ställer sig bakom kommissionens uttalanden om att hjälpa regionerna med att utforma och genomföra en bättre innovationspolitik, och föreslår att man förhandlar fram en gemensam genomförandeplan där olika delar av innovationsagendan och detta yttrande beaktas.

57. ReK påminner (alla regioner) om att denna nya innovationsagenda är en mycket viktig och omfattande insats som syftar till att gemensamt skapa nya instrument för att ta itu med brännande samhällsutmaningar som kräver europeiskt samarbete, och rekommenderar att kommissionen använder partnerskap för regional innovation och andra verktyg för att skapa stöd för kommunerna och regionerna så att de kan utarbeta sina regionala innovationsagendor och påskynda innovationsåtgärderna tillsammans med sina intressenter.

58. Kommittén instämmer i behovet av att fastställa och använda central terminologi, indikatorer, en datataxonomi och jämförbara dataset för att stödja evidensbaserat beslutsfattande, som kommer att offentliggöras på institutionella portaler för öppna data i syfte att underlätta tillgång, användning och informationsökning.

Nästa steg

59. ReK föreslår att JRC skapar en europeisk virtuell samarbetsarena för att dela, experimentera och testa metoder, verktyg och förfaranden med koppling till strategier och åtgärder för forskning, utveckling och innovation som medlemsstaterna, regionerna och kommunerna kan använda för att utforma och genomföra sin innovationspolitik.
60. Processen för innovationsagendan kräver regelbundna lägesbedömningar och justeringar, som görs tillsammans med intressenterna.
61. Kommittén betonar den avgörande betydelsen av att öka synergierna och samverkan mellan mer omfattande EU-initiativ och visa hur detta sker i praktiken vid genomförandet av den nya europeiska agendan för innovation på lokal och regional nivå. I detta sammanhang bör EU och medlemsstaternas regeringar öka den samverkande användningen av olika europeiska och nationella finansieringskällor som särskilt är inriktade på att stärka kommunernas och regionernas innovationsbas.
62. En ökning av utvecklingen av europeiska expanderande företag förutsätter att de politiska ledarna på alla nivåer åtar sig att finansiera forskning, utveckling och innovation i mycket större utsträckning än hittills och, med hjälp av detta, utvidgar nya tillväxtplattformar och inflytelserika platsbaserade öppna innovationsekosystem i hela Europa. Pionjärfasen kan skapas med hjälp av pilotregionerna och pilotkommunerna inom partnerskap för regional innovation.
63. Kommittén rekommenderar en fördjupad metodutveckling för att på alla förvaltningsnivåer genomföra de systemiska omvandlingsprocesserna, som framför allt fokuserar på de transformativa innovationer som behövs för att möta globala utmaningar. Ett av målen är att öka användningen av bästa vetenskapliga kunskap i dessa omvandlingsprocesser. Det andra målet är att gemensamt skapa lokala metoder för europeiskt ledarskap inom befintliga starka områden såsom den gröna given, den dubbla omställningen och en stärkt strategisk resiliens.
64. Kommittén uppmanar eftertryckligen till att möta den globala konkurrensen om talang och ledarskap inom vetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap, matematik och innovationskapacitet, med två amerikanska initiativ som förebild: det nya finansieringsinitiativet "Regional Innovation Engines" från National Science Foundation (NSF) – ett program som katalyserar och främjar innovationsekosystem i hela USA – och MIT Regional Entrepreneurship Acceleration Program (REAP), som är ett globalt initiativ som hjälper regionerna att påskynda ekonomisk tillväxt och främja sociala framsteg genom innovationsdrivet entreprenörskap.
65. Innovationsagendan kommer enbart att bli framgångsrik om fragmentering undviks och åtgärderna genomförs effektivt. Europa kommer att bli världsledande när det gäller vetenskap, industribas, blomstrande ekosystem för uppstartsföretag, förutsättningar för innovation samt talangbas, vilket kommer att skapa gynnsamma förutsättningar för den europeiska gröna given och FN:s mål för hållbar utveckling.

Bryssel den 1 december 2022.

Vasco ALVES CORDEIRO

Europeiska regionkommitténs
ordförande
